

https://library.hungaricana.hu/en/view/VESM_21/?pg=382&layout=s

Lichtneckert András: Veszprém vármegye községeinek urbáriumai, úrbéri és telepítési szerződésai 1690-1836 - A Veszprém Megyei Levéltár Kiadványai 21. (Veszprém, 2009) Urbáriumok, úrbéri és telepítési szerződések 382. oldaltól.

Városlőd úrbéri szerződése 1749. június 14.

Anno domini 1749 die 14 Junii in arce nostra episcopali Veszprimii sub sede dominali (1749. június 14-én püspöki várunkban Veszprémben az úriszéken) az fölebb írt contractusunkat minden punctumiban és praestatióiban olly conditiók alatt erősítettük és confirmáltuk, hogy minden azon rend szerént megírott kötelesegeken kívül a' föllül nevezet helységbéliek, esztendőnként minden marhás gazda ki-ki a maga vonyós ökrein vagy lovain és szekeren ide Veszprémben vagy Sümeghre erejéhez képest felrakandó terhel tízszer fordulni, a' gyalogok pedig vagy marhátlan gazdák tíz napot szolgálni és közönségesen 120 darab deszkának alkalmas törököt mérték szerént megvágván, a' pilléi deszkametző malmonkhoz administrálni, azonföllum a' két szekér abréncsfa helyet a' hova szükséges lészen, 700 szál jó abréncsnak való fát esztendőnként számunkra vágni és beszolgáltatni további rendelésünkig kötelesek lesznek. Többire fenttartván a' mi földesúri hatalmunkat, mindezeknek nagyobb erejére és állandóságára saját subscriptionkkal és pöcsétünkkel erősíttyük. Signatum anno, die locove quibus supra. Martinus Biró episcopus Weszprimiensis m. p.

Forrás: Veszprémi püspökség levéltára. Conscriptio et acta bonorum episcopatus Vespremiensis 1745-1762. 380.oldal.

Városlőd úrbéri szerződése:1752. április 8.

Anno 1752 die 8-a mensis Április in arce nostra episcopali Weszprimii 169 városlődi jobbágyinknak alázatos instantiáj okra a' föllebb megírt contractusunkat minden punctumiban az 1749-dik esztendőbéli Szent Iván havának 14-dik napján kiadott conditiók és confirmatiók szerént tovább is azon conditio alatt helybenhadgyuk és megerőséttyük, hogy a' megírt mód szerént ezen helység az uraságnak vendégfogadóért, mészárszékért és egyéb, uraságot illető haszonvételért esztendőnként ötszáz rhénes forintokat, id est florenos Rhenenses 500 fizet. Ellenben pedig azon rend szerént megírt költségeken kívül minden marhás gazda, ki-ki a' maga vonyós marháin és szekerin ide Veszprimben vagy Sümeghre erejéhez képpes föllrakandó teherrel ötször fordulni, úgy a' gyalogh vagy marhátlan gazdák öt napot esztendőnkint szolgálni, nemkülömben ott lévő majorságunkon szükséges reparatiókat tenni további rendelésünkigh kötelesek lesznek. Kinek erejére és állandóságára saját

subscriptionkal és pecsétünkéi újra erősítjük ezen contractusunkat.
Anno, die, mense locove quibus supra.

Forrás: Veszprémi püspökség levéltára. Conscriptio et acta bonorum episcopatus
Vespremiensis 1745-1762. 386.oldal.

Városlőd úrbéri szerződése 1758. január 3.

Mi, Padányi Biró Márton, isten és az apostoli szentszéknek kegyeimébüi
veszprémi püspök és azon néven neveztetett helynek és vármegyének eörökös
feő ispánnya, Fölséges Mária Theresia Császárné és Koronás

1752. április 8-án püspöki várunkban, Veszprémben Királyi Királyné
Asszonyunk belső titkos tanácsossá és ugyan magyarországi Fölséges Királyné
Asszonyunk cancellariussa, adgyuk emlékezetül mindeneknek, a' kiknek illik,
hogy mi méltó tekintetben vévén városlödi, Nemes Veszprém Vármegyében
lévő helységbéli árendás lakosainknak előttünk tett alázotos könyörgéseket, az
alább megírt mód és conditiók szerint egyeztünk meg vélek tudniillik.

Elsőben. Ezen helység szokott idejebéli korcsmáért, mészárosszékért,
robottyáért és egyéb, az uraságot illető haszonvételért esztendőnként 500
forintokat két terminusra, úgymint 250 forintokat Szent György és 250
forintokat Szent Mihály napján minden fogyatkozás nélkül letenni tartoznak.

Másodszor. Minthogy tartoznának minden sátoros innepekre bizonyos
baromfiat és némely egyéb konyháraivalót adni, azért azon baromfiaknak
megváltásáért esztendőnként egy jó lemezzeni való borjút karácsonra, húsvétra
egyet és pünkösdre is egyet s mindenkor minden háztul négy-négy tojást és az
egész helység közönséges névvel minden sátoros innepekre négy-négy icze
vaját, úgy nemkülömben a' konyhára esztendőnként 500 fej káposztát, négy zsák
rúpát és egy zsák retket adni kötelesek lesznek.

Harmadszor. Az egész helység tartozni fog 24 öli fát Veszprémben vagy
Sümegre vinni, és esztendőnként 200 szál jó, abrincsnak való fát számunkra
vágni és azt hasonlóképpen Veszprémben vagy pedig Sümegre elvinni
köteleztetik.

Negyedszer. Ha mikor vadásztatni akarnánk, tartoznak vadászinkal mind
puskássan, mind hajtóképpen előlállani s vadászni.

Ötödször. Magok közt mindazonáltal meg nem lészen engedve ezen vagy más
erdőnkön és határuikon a' vadászat, hanem ha valamely egyesülés lészen vélünk,
és azeránt czédulája tőlünk lészen, egyébaránt ha megtapasztaltatok, puskája
vesztett légyen, azonföllyül 24 forintokban büntettetik.

Hatodszor. Sindölcsinálók és pintérek az eő kézi munkájok végett tartozzanak
esztendőnként tiszteink által vélünk megegyezni, és ha sindölre szüksége
vayon az uraságnak, egy-két garassal olcsóbban annyit, a' mennyi kívántatni
fognak, csinálni köttelessek.

Hetedszer. Leveleknek hordozásával, forspontal és más egyéb kívántató úti
alkalmatossággal, nemkülömben étel és italbéli gazdálkodással, úgy lovakrul

való széna s abrak és szállásbéli gondviseléssel mind magunknak, mind tiszteinknek és egyéb embereinknek, a' midőn a mi szolgálatunkban járnak, tartoznak mindannyiszor, mennyiszor kívántatik, lenni.

Nyolczadszor. A büntetés alá való akár kisebb, akár nagyobb vétekbéli személyekre egyaránt szorgalmatos vigyázassal lenni, és azokat minden kedvezés és tekintet nélkül kézre ejtvén, tisztyeink keze alá halladék nélkül küldeni és adni az helységbéli bírák 24 forint büntetés alatt köttelessek lesznek és obiigáitatnak, mivel ezek eránt a jurisdictio magunknak réservaltatik.

Kilenczedszer. Tilalmas lészen nekik minden úttal s móddal az uraság erdeibüi akármelyféle fát hírünk nélkül valakinek eladni a' jelentett 24 forint büntetés alatt. A' makkoltatás idejekor a' szokott makkbért tartozzanak öreg s apró marháiktul megfizetni.

Tizedszer. És ezen rend szerint megírt kötelességeken kívül a' föllül megnevezett helységbéli árendás lakossaink esztendőnként minden marhás gazda, ki-ki a' maga vonyós ökrein vagy lovain és szekerin vagy Veszprémben, vagy ide Sümege erejéhez képest fölrakandó terhel ötször fordulni, a' gyalog pedig avagy marhátlan gazdák ött napot szolgálni köteleztetnek, és közönségessen 120 darab deszkának alkalmas tőrököt mérték szerint megvágván, a' pilléi deszkamecző malmunkhoz administrálni, és ezenkívül, midőn a' jelentett deszkamalmunkhoz tőrököt vinni parancsoltatnak, mindannyiszor tartozzanak előállani, és minden tőrökért lészen nekik arendájokban acceptálendő bonificatiójok 35 pénz a' tőrököt levágónak jutalmával edgyütt, a' melly 10-10 pénz, az hozónak béri pedig 25 pénz.

Utollyára. Ezen contractusunk három esztendeig fog tartani, mellynek elfolyásával annak leendő confirmatiójára avagy megerősítésére köteleztetnek magokat újonnan jelenteni, többire főntartyuk a mi földesúri hatalmunkat, és mindezeknek nagyobb erejére s állandóságára saját subscriptionkal és pöcsétünkel erősítjük.

Signatum Sümeghini, die 3-ia Januar ii 1758.

Biró Márton veszprémi püspök m. p. (L. S.)

Hiteles másolat, 1768. május 14.

Forrás: VeML Urbéri iratok. Urbáriumok, Városlőd.

Városlőd úrbéri szerződése 1765. április 24.

A Nagymányai Koller Ignác veszprémi püspök által aláírt szerződés nagyobb részben szó szerint megegyezik az 1758. évi szerződéssel. Új a 11. pont, melyben a földesúr megtiltja a lakosoknak, hogy házaikat, fundusaikat a földesúr vagy tisztyeinek engedélye nélkül eladják, s ha ezt engedéllyel megteszik, kötelesek az eladási ár tizedrészét a földesúrnak átadni. A szerződés 10. pontjában a jobbágyok fuvarozási kötelezettsége tíz napra emelkedett, ugyanígy a gyalog szolgálók kötelezettsége. A 3. pont szerint a jobbágyok 700

szál abrincot kötelesek vágni és Veszprémbe vagy Sümegre szállítani. Egy-egy öl fa szállítása a kétmarhás gazdákat fejenként terheli.

Eredeti, pecsétes példány.

Forrás: VeML Egyezségek és szerződések 223.

Városlőd úrbéri szerződése 1770. február 20.

Ich, Frantz Carl Anyós von Faiß, seiner bischöfflicher Excellenz zu Wesprin Herrn Ignatz Koller von Groß Mánya pleriipotentarius, gebe hiemit jedermänniglich zu wissen, daß ich auf unterthönige Begehren deren in Löblichen Wesprimer Comitath liegenden Orth Város Lőd befindliche Inwohnern habe den folgenden Contract also geschlossen.

Erstens. Ein jeder behaußter Inwohner wird auf zwey Termin, halben Theill nehmlichen am Fest Sancti Michaelis, die andern Theil aber am Fest Sancti Georgii einen Gulden, id est 1 Forint Rheinisch bezahlen und ohne Mangel erlegen.

Zweytens. Ein gantz Ansässiger Baur wirdt jährlich der Herr schafft an Zugroboth mit zwey Viehe 48 Tag zu verrichten haben.

Drittens. Ein jeder behausßter Kleinhausßler wirdt der Herrschaft 12 Tag Handtroboth verrichten. Die unbehausßte Bauern aber hingegen nur acht Tag solche zu Arbeithen haben.

Viertens. Nach Inhalt des Urbarii wirdt der Gemeindte das Weinschanckh von Sancti Michaelis biß Fest Gebührts Christi erlaubt.

Fünfftens. Vermag Urbárium ein jeder gantz Ansässiger Bauer wäre schuldig zwey Capauner, zwey Händel, 12 Ayer undt ein halbe außgesodene Rindschmaltz zu verabfolgen, oder aber anstatt dessen ein jeder 48 Kreuzer zu bezahlen. Zu erzeihen aber der herrschaftliche Gnade wird ein jeder so benandter gantz Ansössiger Bauer solche mit 45 Kreuzer ablösen, folgendermassen nach der Proportion die halbe, viertl und achtl Bauern zu verabfolgen haben. Waß aber die Gespunst anbelanget, wie auch den jährlich gehörigen halben Kalb, solche wirdt die Herrschaft denen Unterthanern nachlasßen.

Sechstens. Vermög schon benandten Urbarii ist die Gemeinde insgesamt schuldig vier Zugroboth der Herrschaft zu verrichten und zwar anstat des langen Fuhrs .

Siebtens. Des Zehende lauth Urbarii (außgenommen was in denen Haußgarthen wachset) von allerley Gewächs den Grundstückh zu geben schuldig wären. Das aber in diesen auch die herrschaftliche Gnade erfahren, obwohlen daß das Urbárium 4 Forint zu zahlen vorschreibet, jedoch ein jeder gantz Ansössiger Bauer solches mit 3 Forint zu verabfolgen hat.

Achtens. Lauth nemblich Urbarii werden sie a Proportion 16% Klaffter Brennholcz (welche durch die Handtroboth geachtet und geschlaget wird) nacher Wesprin führen.

Neuntens. Daß aber die arme Lauthe die hohe herrschafftliche Gnade weidter auch erfahren wirdt die Mühl der Gemeindte verbleiben mit der Condition, waß die selbe in Erkantnus der herrschafftlichen Jurisdiction jährlich vier Gulden bezahlen wirdt.

Übrigens werden die Inwohnern nach der gnädigste Verordnung Seiner Königlichen Mayestät sich zu verhalten haben, die Conscription dem Feldern hingegen wird die Herrschafft vor sich auf Behaltens zu dessen Bekröfftigung gebe gegenwärtig auf fünff Jahren taurenden Contract, welcher sich an den nur künfftigen Fest Sancti Georgii anfangen wirdt. Auf alle diejenige, wie auch uns theils mit eigener Handtes Unterschrift, theils Handter Kreutz undt Gemeinde Insiegel verobligiren, wann aber bey disen Contract die Gemeinde nicht langer verbleiben wolthe, so ist solches unter eines Jahres Verflissung schuldig melden.

Signatum Város Lőd, den 20-ten Februarii 1770. Ányos Ferencz, méltóságos weszprémi püspök úr eő excellentiája plenipotentiarissza m. p. (L. S.), Johannes Schell alß Richter m. p., Johan Georg Koller m. p., Antony Oßwald, Michel Hersch, Joannes Böeller m. p., Joannes Kunckl. Coram me Francisco Orosz, Inclyti Comitatus Weszprémiensis processuali supremo judlium m. p. (L. S.), coram me Paulo Kajáry adjuncto jurassore m. p. (L. S.)

Eredeti, pecsétes példány. Forrás: VeML Úrbéri iratok.

Városlőd úrbéri szerződése 1772. április 15.

Wür, Ignatius Koller von Nagy Manya, auß Gottes und Apostlischer Gnade Bischoff zu Wesprün und dessen Nahmens Comitats Obergespann, Ihre Kayserlichen und Königlichen Apostolischn Mäystäth Würkhlicher Geheimer Rath, Ihre Mäystäth Königin in Hungarische-Königlicher Hoffkantzler thun Kund und zu wissen, das ich auf unterthöniges Bitten meiner in Veszpriner Comitath ligenden Orth Város Lőd befindlichen freygehenden Inwohnern folgenden Contract auf sechs Jahr geschlossen, als nemlich.

Erstens. Ein jeder behaußter Inwohner wirdt auf zwey Termin die Arenda, halben Theil nemlich an Fest Sancti Johanni, den andern Theil aber an neuen Jahr einen Gulden, sage 1 Forint Reinisch erlegen und den Mangel bezahlen.

Andertens. Ein gantz TAnsessiger freygehender Inwohner wird jährlich der Herrschaft an Zugroboth mit zwey Stukh Viech 48 Tag zu verrichten haben, wie auch nach der Proportion der halbe, viertler und achtler solche zu verrichten haben, und zwar solcher gestalten, wie Stephann Rath Vi Session 24 Tag, Philliph Funtsch 3 /s Session 18 Tag, Joseph Hochauß 2/8 Session 12 Tag, Wolfgang Ertel Ys Session sechs Tag, und alle übrige die denengleich sein, werden gleichermassen dienen, ausserdem Johann Keller, der allein in gantzen Dorff ein gantze und Ys Session besezet, wird 54 Tag dienen.

Drittens. Ein jeder behaußter Kleinhausler wird der Herrschaft 12 Tag Handrobath verrichten, die unbehaußten Inwohner aber acht Tag zu verrichten haben.

Viertens. Obwohlen die Inwohner alle insgesamt von 16 3 A gantze Session thäten bestehen, und nach Befelch und Ordnung Ihro Königlichen Mäystäth vor die Victualien schuldig weren zu bezahlen 13 Forinte 40 Denare, nichts desto weniger wirt solche erstatet mit 12 Forinte 56Vi Denare zu erlegen mit dem Beding aber damit jetz bemelte Summa gleichfermig abgetheilte solle werden, nebst obenbenander Erliederung wirdt die Gespunst sambt dem jährlich gehörigen halben Kalb auch nachgelassen.

Fünfftens. Vermög diesen Contract werden sie schuldig sein vier vierspänige Wägen auf weidern Weeg zu geben auf zwey Tag weit.

Sechstens. Obwohlen won 16 3/4 A Session bestehenden Inwohnern Laut allerhöchster königlichen Verordnung Stadt dem Zöhendt 67 Forinte zu zahlen schuldig weren, damit sie aber auch die weitem herrschafftliche Gnadten erfahren sollen, werden sie nur 50 Gulden 25 Denare jürlich zu zahlen haben, welche Summa ein jeder Kraft seiner Session zahlen wirdt.

Sibentens. Werden auch die samentliche Inwohner durch die Kleinhäußler gekhakhte 16% Klafter Prennholtz herein auf Wesprün zu führen schuldig sein.

Achtens. Daß aber die arme Leuthe die hohe herrschafftliche Gnadten weiters auch erfahren, würdt die Mühl, Weinschenk, Fleischbank, Pekhen sein Arenda denen Inwohnern vor fünffhundert und vier Gulden, sage 504 Forinte in Arenda gegeben, mit dieser Bedingnus aber, das daß Bier und Brandwein (alwo auch der Klöger Brandwein verstanden ist) die Herrschafft sich vorbehaltet und also zwar, daß auch daß nemliche Klöger (welches durch die contrahirende Inwohnern außgeschenkhet wirdt) werden schuldig sein der Herrschafft zu übergeben, und obwohlen das Klöger in der Nachbarschaft auch wohlteiller zu bekohmmen were, jedoch wirt die Herrschafft ein solches jederzeit a Denare 75 vor sich behalten, und keinen erlaubet sein ein solches außzubrennen.

Neuntens und leztens. Werden die Inwohner Laut obstehenden Puncten in nichtens höher getriben, und mehrer von ihnen begehret, zugleich werden sie nichts mehres zu dienen oder zu zahlen schuldig sein. Solte sich aber ereignen, das die Herrschafft oder die Contrahirenden von diesen Contract nach diesen verflossenen sechs Jahren abstehen wolten, so wirdt ein jeder Theill schuldig sein ein solches dem Hochlöblichen Comitäth ein Jahr vor Verfließung deren sechs Jahren anzudeithen.

So geschehen Wesprün, den 15-ten Apprill 1772. Und waß die Aihlen anbelangt sollen sie solche vor zwey Groschen leichter bekohmen als die Fremte. Ignatz von Koller Bischoff zu Veszprim m. p. (L. S.) Daß wür Entesunterschribene samt der gantzen Gemeinde obenbenandten Contract mit tankhbaren Hertz annehmen, und auch solchen in allen Puncten nachleben werden, ein solches bekräftig wür mit unserer Handschrift und

Dorffinsigel. Wesprün, den 15. Apprill 1772. Petter Seibert Richter x, Lenhad Wöld m. p., Conrad Hohhauß m. p., Antoni Oßwalt m. p., Nicolaus Windischman m. p., Michel Fersch Geschworner m. p., Georg Koller Geschworner m. p., Johann Krebs x, Adam Fransch x, Johanneß Steinbach m. p., Johannes Fischer m. p., Georg Atam Danámon m. p. (L. S.) Coram me Joanne Perczel Inclyti Comitatus Veszprémiensis processuali supremo judlium m. p. (L. S.), coram me Josepho Böröndi ejusdem Inclyti Comitatus jurassore m. p. (L. S.)

Eredeti, pecsétes példány.

Forrás: VeML Úrbéri iratok. Úrbéri különféle irományok. III. 204.

Városlőd úrbéri szerződése 1778. április 3.

Anheüt zu End gesezten Dato ist zwischen der gnädigsten Herschafft Weszprémer Bischof an einem, dann in diesem Löblichen Weszprémer Comit at liegenden Ort Városlőd befindlichen Inwohnern andertentheils nachfolgender Contract geschlossen worden, als.

Erstlich. Ein jeder behauster Inwohner wird auf zwey Termin die Arenda, halben Theil nämlich mit Ende Juni, den änderten Theil aber mit Ende Octobris ein Gulden Rheinisch bezahlen und ohne Mangel erlegen.

Andertens. Ein ganz Ansäßiger freygehender Inwohner wird jährlich der Grundherrschaft an Zugroboth 50 Tag zu verichten haben, wie auch nach der Proportion der Vi, Vi und Vs-ler solche zu thun schuldig seyn.

Drittens. Ein jeder behauster Kleinhäußler wird der Herrschaft 16 Tag Handroboth verichten, die unbehausten aber 10 Tage.

Viertens. Inderm die Inwohner alle insgesamt aus 16 7 /s Session bestehe, so werden schuldig seyn für die Victualien 13 Forinte 50 Denare zu bezahlen, welche auf die Sessiones und zwar auf V% 10 Denare gerechnet müssen gleichförmig abgetheilet werden. Jedoch zu ihrer Liederung wird die Gespunst sambt dem jährlichen halben Kalb nachgelassen.

Fünftens. Nach Ihro Königliche Verordnungen werden sie auch auf zwey Tag weith lange Fuhren zu geben verbunden bleiben.

Sehtens. Ingleichen auch alle Inwohner durch die Kleinhäußler gehacktes Brenholz müssen sie nach Weszprém führen, 16 7 /s Klaffter zu verstehen.

Siebtens. Die ingeniermäsßig verordnende Ab und Ausmäsßung der Feldern, Ackern und Wiesen wird von Seiten Grundherrschaft vorbehalten.

Achtens. Solte sich ereignen, daß die Herrschaft oder die contrahirende Unterthanen von diesem Contract nach verfloßbenen drey Jahren (so weith sich nämlich dieser erstrecken soll) abweichen wolten, wird ein jede Parthey befugt seyn dieses ein Jahr voraus dem Löblichen Comit at anzudeuten. Weiter werden die Unterthanen allen königlichen Befehlen unterworfen zu seyn, die gnädigste Herrschaft aber was ihr von Rechten aus oder in Natur zu komt vor itzo vorbehalten wüsßen.

Desßen zu wahrer Urkund sind von diesem Contract zwey gleichlautende Brief aufgerichtet, und mit genügsamen Unterschreibungen bekräftiget worden.

So geschehen in Városlöd, den 3-ten April anno 1778.

Paráicz Ferencz praefectus m. p. (L. S.)

Johanes Kreß als Richter m. p., Michell Krug Geschwornen, Georg Koeller Geschwornen, Johann Steinmacher Geschwornen, Michell Fersch Geschwornen, Johan Weiß Geschwornen. (L. S.)

Coram me Francisco Orosz Inclyti Comitatus Weszprémiensis pro cessuale supremo judlium m. p. (L. S.), coram me Joanne Vidi adjuncto jurassore m. p. (L. S.)

Eredeti, pecsétes példány.

Forrás: VeML Úrbéri iratok. Úrbéri különféle irományok. III. 205.

Mária Terézia Úrbéri tabellák. Városlöd 1770.

<https://archives.hungaricana.hu/hu/urberi/>

<https://archives.hungaricana.hu/hu/urberi/view/veszprem-varoslod/?document=1&pg=25&bbox=-207%2C-3227%2C3620%2C-1250>

